

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Posudek vedoucího práce

Veronika Knobová: *Sídlní strategie v povodí Jizery v neolitu a eneolitu (Struktura, prostorová a kulturní analýza osídlení, význam oblasti, vnější, formální, a vnitřní společenské rozdíly)*

Katedra archeologie Filozofická fakulta Univerzita Hradec Králové 2015

Předložená bakalářská Veroniky Knobové práce čítá 56 stran (str. 9-65) textu a 82 titulů literatury, z níž čerpala potřebné údaje. Předpokládané cíle práce shrnula v úvodní kapitole.

Dále se zabývala základními znaky neolitu (kapitola 1.) s podkapitolami o hospodářství, chronologii, o kultuře s LnK, otázkou sídlišť, pohřebišť a kultovních areálů (podkapitoly 1.1 – 1.2.4). Následuje popis znaků kultury s vypíchanou keramikou. Posluchačka pojednala obdobným způsobem o období eneolitu v kapitole 2. s podkapitolami 2.1 - 2.4. Následně si vymezila sledovanou oblast v kapitole 3., kterou si rozdělila do regionů horního, středního a dolního Pojizeří (podkapitoly 3.1 - 3.3). Přírodním podmínkám věnovala kapitola 4., zahrnující geomorfologické a geologické podmínky (podkapitola 4.1), podnebné údaje (podkapitola 4.2), vodní síť (podkapitola 4.3) a typy půd (podkapitola 4.4). V. Knobová zpracovala v logickém sledu dějiny archeologického bádání v studované oblasti v kapitole 5.

Zaměřila se také na fenomén sledovaného území v kapitole 6., jímž jsou těžební pole a zpracovatelské díly metabazitů typu Jizerské hory. Popsala základní poznatky dosažené především z výzkumů P. Šídy. Studentka zpracovala v kapitole 7. stručný nástin importovaných surovin, především štípané industrie, které zastupují málo početné nálezy artefaktů ze silicitů glacienních sedimentů. Další kapitola 8. se věnuje příznačným jeskynním lokalitám a převisům v Pojizeří využívaným rovněž v neolitu a eneolitu.

Dosažené výsledky o osídlení studentka uvedla v kapitole 9. V. Knobová vypracovala v kapitole 10. stěžejní část bakalářské práce v podobě katalogu neolitických a eneolitických lokalit obsahujících nejdříve publikované údaje o archeologických výzkumech novějšího data a v druhé části údaje o lokalitách a nálezech uveřejněné ve starších pracích. Kapitola 11. tvoří závěr bakalářské práce. Seznam literatury se nachází v kapitole 12., použité zkratky v kapitole 13. Kapitola 14. obsahuje seznam vyobrazení. Omylem došlo k vynechání čísla kapitoly v obsahu. V. Knobová přiřadila na závěr práce soupis příloh, jako jsou grafy se statistickými

údaji o lokalitách, nebo dokumentace lokalit a archeologických nálezů ze sledovaného Pojizeří (kapitola 15.).

Veronika Knobová stručně popsala základní znaky neolitu a eneolitu, což je v naprostém pořádku. Kladně hodnotím, že vytvořila katalog lokalit z mladší a pozdní doby kamenné, základní databázi v Pojizeří (kapitola 10.). Chápu jej jako vlastní přínos bakalářské práce. Pozitivní je také mapové (příloha 1) a statistické zpracování lokalit.

Vyskytly se však i některé dílčí nedostatky. Jedním z nich je menší důraz kladený na nález archeologického celku s mladším stupněm malované keramiky na eponymické lokalitě Horní Cetno (viz obsah, str. 16, následně za podkapitolou 1.2.2), který dal název celé skupině. Mylně je uvedena až za skupinou Praha-Střešovice (str. 19, podkapitola 2.4).

Doporučoval bych studentce v podkapitole 1.2 na str. 13 zmínku o běžném základním rozdělení neolitu v České kotlině na starší, představovaný kulturou s lineární keramikou a na mladší neolit, zastoupený kulturou s vypíchanou keramikou. Součástími střešní konstrukce je krokev (str. 15) nikoliv krokvice (trojúhelníková vodováha s olovnici). Rondel je stavba kruhového nikoliv půlkruhového půdorysu (str. 15). Soubornou práci *Pravěké dějiny Čech* je potřeba citovat (Pleiner – Rybová, ed., 1978, ...) nikoliv (Pleiner 1978, ...). Pohřební ritus eneolitu měl být poněkud více rozpracován. V mladším eneolitu postrádám zdůraznění, že dochází k unifikaci pohřebního ritu u KŠK a u KZP. Doporučoval bych více citovat prameny v podkapitole 4.4 *Pedologie* (str. 24-25) a podkapitolu nazvat příznačněji (Půdní typy, Půdy apod.). U jmen badatelů se neuvádějí jejich akademické tituly. Citace v závorkách někde obsahují i zkratku jména a celý název díla (srov. kapitola 5. *Dějiny archeologického výzkumu*). V citacích v závorce někde chybí odkaz na příslušné stránky (str. 30). Označení „pásková“ (historický název) keramiky v katalogovém soupisu z k. ú. Boseň (str. 45) by bylo vhodnější označit jako keramiky LnK. Opakovaný překlep se nachází v citaci práce J. Filipa z r. 1947, uváděn je r. 1974 aj. V textu postrádám citaci populárně naučné práce J. Waldhausera a kol., 2006: *Český ráj očima archeologie. 300 tajemných míst a jejich příběhy*, kde studentka mohla čerpat z podrobného soupisu archeologických lokalit. Domnívám se, že V. Knobová měla v závěru bakalářské práce více rozpracovat rozdíly například i informativního rázu o hustotě osídlení alespoň mezi jednotlivými obdobími neolitu a eneolitu, které uvádí v grafech č. 1-3, případně je roztrždit například pro období neolitu na lokality s LnK (starší neolit) a s StK (mladší neolit) atd.

Posluchačka napsala bakalářskou práci po slohové stránce na odpovídající úrovni. Vyskytují se v ní však jisté nedostatky, které tímto způsobem zbytečně snižují úroveň předložené práce.

K dílčím nedostatkům počítám například některé stylistické záležitosti. Například ... probíhal totiž nejenom na úrovni osady a mezi občinové ... (str. 11), ... nepočítáme-li „kultovní předměty“ jejichž významem si nemůžeme být zcela jisti a figurální zobrazení ženy ... (str. 13, 15). Klimatické období atlantiku píšeme s malým počátečním písmenem (str. 10), stejně jako ... H(h)orní, S(s)třední a D(d)olní Pojizeří, ... S(s)třední Evropa, ... na lokalitách Č(č)eských a M(m)oravských ... (str. 28), M(m)oravské malované keramiky (str. 38), naopak CHKO č(Č)eský ráj, velké písmeno (str. 22-23, 26). Chyby se občas vyskytují i v přičestí minulém ... představovali(y) půdy typu černozemí a hnědozemí ... (str. 10), ... krávy, ovce a kozy zajišťovali(y) ... (str. 12), ... Sídliště vznikaly(a) v nižších polohách ... (str. 14), ... že jde o symbolické zbraně, které v boji nemohli(y) efektivně fungovat ... (str. 17), oblastech se ukládali(y) sedimenty (str. 24), ... využití těchto surovin, o čemž vypovídá i fakt, že v celém Pojizeří byli(y) nalezeny ... (str. 30), ... kdy zde byli(y) prováděny první průzkumy ... (str. 30), ... nese pouze několik stop po pokusných úderech, které měli(y) otestovat kvalitu ... (str. 30), ... důkazy o neolitických zásobovacích systémech, které vedli(y) ... (str. 30). Objevují se dílčí chyby u přídavných jmen, jako např. ... kdy mrtví(ý) byl většinou ukládán ve skrčené poloze ... (str. 18), nebo v jiných slovech ... v Krkonošsko-jizerské kri(y)stalikum ..., a Dolnojizerskou tabuly(i) (str. 23). Píšeme výjimečně, nikoliv vynímečně (str. 12 ad.), ... Situace se mnění (mění) ... (str. 35), ... způsobeno melírováním (meandrováním) vodních toků v říčních sítích ... (str. 64). Příjmení E. Neustupného píšeme s prvním krátkým -u-, a další.

Uvedené nedostatky přičítám na vrub překlepům a nedostatku času na uskutečnění řádné jazykové opravy.

Uvádím, že studentka Veronika Knobová se přesto zhostila zadaného tématu. Z uvedeného je zřejmé, že zvládla práci s odbornou literaturou. Oceňuji zpracování archeologických nálezů v muzejních sbírkách (Muzeum Českého ráje v Turnově). Z těchto důvodů doporučuji bakalářskou práci k obhajobě. S přihlédnutím k tomu, že vytvořila podrobný katalog lokalit Pojizeří s nálezy z neolitu a eneolitu a splnila na ni kladený úkol, navrhuji hodnocení její bakalářské práce stupněm **velmi dobře**.

doc. PhDr. Jaromír Kovárník, CSc.
vedoucí bakalářské práce

V Hradci Králové 19. 5. 2015